

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لحظه‌های نورانی ۱

کمیته همکاری‌های حوزه علمیه
و آموزش و پژوهش خراسان رضوی

جمال قلی زاده نوقابی - محمدحسین مرادی

نام کتاب.....	حظ های نورانی ۱ (ویژه امامان جماعت مدارس ابتدایی)
صاحب امتیاز.....	مؤسسه فرهنگی هنر و گردشگری خراسان رضوی
نویسندگان.....	جمال فی زاده نوقایی محمدحسین مرادی
برنامه ریز و طراح.....	محمدحسین مرادی
ناشر.....	مؤسسه فرهنگی هنر و گردشگری خراسان رضوی
صفحه آرای.....	علی جهانگیر فیض آبادی
طرح جلد.....	حامد منصوریان
نوبت چاپ.....	اول ۱۳۹۴
قطع.....	رقعی
شمارگان.....	۲۰۰۰ جلد
قیمت.....	۱۰۰۰ تومان
چاپ.....	دقت ۳۳۱۲۵۰۵۲ - ۵۱
شابک.....	۹۷۸-۹۶۴-۴۲۹-۸۱۶-۵

مرکز پخش: مشهد، خیابان امام خمینی، جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی
بازرگانی: ۰۵۱/۳۲۲۸۱۴۱۰ سفارشات: ۰۵۱/۳۲۲۸۳۴۲۲ دفتر نشر: ۰۵۱/۳۲۲۸۰۱۶۷

«حق چاپ محفوظ است»

فهرست مطالب

۵.....	سخنی با امامان جماعت مدارس
۱۱.....	آیات
۲۳.....	احادیث
۱۰۳.....	احکام
۱۳۳.....	تمثیلات
۱۶۵.....	مناسبت‌ها
۳۱۱.....	داستان‌ها
۳۵۵.....	لطایف
۴۰۷.....	فهرست منابع

سخنی امامان جماعت مدارس

قال علی علیه السلام: إِنَّمَا قَارَأَ الْحَدَّثَ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَهْمَا أُلْقِيَ فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ قَبْلَتُهُ؛

امام علی علیه السلام می فرمایند: کلام لوح را، همچون زمین ناکشیده است که هر چه در آن افکنده شود، می پذیرد.

حضرت علی علیه السلام در این کلام گویا از قلب نوجوان و کودک را همانند زمینی می دانند که هنوز محصولی بر آن کاشته نشده است و می فرمایند: یا حسن، قبل از این که قلب تو سفید و خالی قابل پذیرش شود، من اقدام به تربیت تو کردم.

این کلام وظایف خطیر مربیان، معلمان به ویژه امامان جماعت را که الگو برای جوانان هستند بسیار سنگین می کند. که در این قلوب آماده چه چیزی بکارد، چگونه و با چه زبانی.

کاملاً روشن است که این قلب‌های آماده هر مطلبی را که گفته شود سریع می‌پذیرند و چون در سن کودکی و نوجوانی هستند ماندگاری مطالب و آموزش‌ها هم طولانی خواهد بود. گاهی تا آخر عمر این مطالب در قلب دانش‌آموز می‌ماند و هادی راه او است. جایگاه رفیع نماز، جماعت و سخنان بین‌الصلاتین امام جماعت از اهمیت ویژه‌ای در تربیت دینی دانش‌آموز برخوردار است.

ما می‌دانیم که آموزش و پرورش چهار دوره آموزشی و پرورشی را اجرا می‌کند که عبارتند از: دوره اول ابتدایی، دوره دوم ابتدایی، دوره اول متوسطه و دوره دوم متوسطه و کاملاً روشن است که سن دانش‌آموزان ابتدایی با سنین متوسطه متفاوت است. اقتضای سنی دانش‌آموزان می‌طلبد که برای هر دوره‌ای ما برنامه‌ای خاص و محتوایی خاص در نظر بگیریم. مثلاً احکام دین برای دوره‌های ابتدایی چه احکامی است؟ متوسطه اول چه احکامی را فرا بگیرد و متوسطه دوم چه طوری؟ اگر چه در هر دوره مسائل مربوط به دختران و پسران هم متفاوت است، اما مشترکات احکام دختران و پسران بیشتر از غیر مشترکات است. پس باید آن‌چه از احکام در حد دوره ابتدایی است تفکیک گردد و به صورت خاص همان احکام در این دوره گفته شود و برای دیگر دوره‌ها نیز احکام ویژه همان دوره‌ها. در دیگر موارد، مانند آیات قرآن، روایات اهل بیت (علیهم‌السلام)، مسائل اخلاقی، قصه‌ها، تمثیلات و ... هم همین‌طور است.

حتی اگر یک ساختمان را در نظر بگیریم، برای هر مقطع ساخت، مصالح خاص و استاد خاصی لازم است. یعنی در زمان ساخت مصالح آجر و سیمان و استاد بنا لازم است و در زمان دیگر برای گازکشی، برق کشی و لوله کشی آب مصالح و استاد فرق می کند و مثلاً زمانی که ساختمان ساخته شده، ریختن آجر و سیمان نیاز نیست، بلکه مزاحم است. ساختن انسان و تربیت انسان بسیار ویژه تر و حساس تر است از ساختن یک ساختمان، پس باید دقت کنیم.

سخن کوتاه در سه همکاری های حوزه علمیه و آموزش و پرورش خراسان رضوی پس از تشکیل چند جلسه برنامه ریزی سخنران بین الصلاتین مدارس را یک ضرورت تشخیص داد و با تشکیل کارگروه تهیه محتوای ویژه ائمه جماعات مدارس، مطالب ویژه دوره ابتدایی با هدایت راهبردی جناب دکتر منصوریان، معاونت محترم پرورش و فرهنگی استان و پیگیری های انجام شده توسط مسئول دبیرخانه کمیته و همچنین تلاش اعضای محترم کارگروه تربیت و محتوا و با قلم اندیشمند محترم جناب آقای جمال قلی زاده نوقابی و همکاری ایشان، آقایان امیر اژدریان و حجت الله سوهانی دربان در قالب کتابی با عنوان (لحظه های نورانی ۱) آماده شد که تقدیم ائمه محترم جماعت مدارس استان می گردد. امید است با نقطه نظرات خود ما را در تولید محتوای ویژه ائمه جماعات دوره متوسطه اول و دوم نیز یاری فرمایند.

امامان جماعت مدارس را می‌توان سفیران تربیت اسلامی در مدارس دانست، چرا که آنان با رفتار و گفتار خویش، می‌توانند کودکان، نوجوانان و جوانان ایران اسلامی را به راه سعادت ابدی رهنمون سازند. از آنجا که تنها فرصت رویارویی آنان با دانش‌آموزان، بیشتر در زمان کوتاه اقامه نماز می‌تواند باشد، برای رسیدن به این هدف، هنری می‌طلبد تا از این فرصت، بهره فراوان برده شود. در این کتاب سعی بر آن است که مطالب کوتاه و تأثیرگذار برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی نوشته یا گردآوری گردد. برای استفاده بهتر از این مطالب، ذکر چند نکته ضروری است:

۱. مطالب، قطره‌ای است از دریای بی‌کران معارف مذهبی، اعتقادی، اخلاقی و ... که مناسب سنین کودکان ابتدایی تشخیص داده و به رشته تحریر درآمده است. واضح است که بناخت و علم امامان محترم جماعت، می‌تواند بر این مطالب افزوده و دیگر موارد نیز در موقعیت‌های مناسب برای دانش‌آموزان ارائه گردد.
۲. آنچه می‌تواند برای مخاطب، مخصوصاً مخاطب دوره ابتدایی، گیراتر باشد، «چگونه گفتن» است نه «چه گفتن».
۳. سعی بر آن بوده که مطالب، کوتاه و در حد فرصت چند دقیقه‌ای بیسن دو نماز تنظیم شود، پس موارد ذکر شده در هر مطلب، مهم‌ترین‌ها را بیان می‌کند نه تمام آن‌ها را.

۴. برای سهولت یافتن مطلب مناسب، نوشته‌ها دسته‌بندی شده و موضوع هر نوشته نیز مشخص گردیده است. بنابراین بر اساس زمان، مکان و حال، مطلب مناسب را از کتاب انتخاب کرده و با هنرمندی خویش حداکثر تأثیر را خواهند گذاشت. تنوع در ارائه مطالب در روزهای مختلف، علاقه‌مندی مخاطب را بیشتر خواهد کرد.

۵. با منظور جلوگیری از ارائه مطلب تکراری در یک مدرسه، جدولی در پایان کتاب آمده است که امامان محترم جماعت می‌توانند مطالب گفته شده در هر مدرسه را با علامت زدن روی شماره آن مطلب مشخص کنند.

۶. تلاش شده است آیات ساده، روان و در حد فهم مقطع ابتدایی باشد.

۷. با ذکر مقدماتی، احادیث نیز بسیار ساده انتخاب شده‌اند.

۸. احکام انتخاب شده، احکامی است که سرک برای پسران و دختران سنین ابتدایی.

۹. مناسبت‌ها، داستان‌ها، چیستان و اشعار را می‌توان در مقاطع بالاتر هم استفاده کرد.

در پایان لازم است از:

حجت الاسلام والمسلمین فرجام مدیر محترم اجرایی حوزه علمیه و رئیس کمیته همکاری‌ها

جناب آقای دکتر حسینی مدیرکل محترم
جناب آقای دکتر منصوریان معاونت محترم پرورشی و فرهنگی
استان

جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر خرقانی
جناب حجت الاسلام والمسلمین عزیز دبیر محترم شورای امر به
معروف و نهی از منکر آموزش و پرورش استان
جناب حجت الاسلام والمسلمین نبی کارشناس مسئول محترم نماز
استان

جناب آقای ازهری، مسئول محترم مؤسسه ضریح آفتاب و
همکارانشان
و دیگر عزیزانی که ما را در تولید این اثر یاری فرمودند تقدیر و
تشکر کنیم.

کمیته همکاری‌های حوزه علمیه و
آموزش و پرورش خراسان رضوی